

การศึกษาปัจจัยด้านงบประมาณที่ส่งผลต่อการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ :
กรณีศึกษาเปรียบเทียบไทย - ญี่ปุ่น

A Study of Budget Factors Affecting Social Welfare Provisions for the
Elderly: A Thai - Japanese Comparative Case Study

สิทธิพร ราชธานี¹

Sittipon Ratchathani

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ และเปรียบเทียบปัจจัยด้านงบประมาณที่ส่งผลต่อการจัดสวัสดิการสังคมที่มีประสิทธิภาพระหว่างประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่น โดยใช้รูปแบบการวิจัยแบบเชิงคุณภาพ ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของประเทศไทย มีลักษณะตามตัวแบบ เอ (Model A) นโยบายสังคมในเชิงการจัดสวัสดิการแบบส่วนเหลือ (The Residual Welfare Model of Social Policy) ซึ่งแตกต่างจากประเทศญี่ปุ่นที่มีรูปแบบกึ่งตัวแบบ ซี (Model C) นโยบายสังคมในการจัดสวัสดิการเชิงสถาบัน (The Institutional Re-distributive Model of Social Policy) ความแตกต่างของตัวแบบข้างต้น เป็นผลมาจากความเพียงพอของงบประมาณที่จะถูกนำมาใช้ในการจัดสวัสดิการสังคม โดยเมื่อเปรียบเทียบปัจจัยด้านงบประมาณผ่านโครงสร้างการจัดเก็บ

¹ นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

รับบทความ (Received): 9 ก.ย. 2564 ปรับแก้ (Revised): 17 ต.ค. 2564

ตอบรับบทความ (Accepted): 31 ธ.ค. 2564

ภาษี จะพบว่าประเทศไทยมีอัตราการจัดเก็บภาษีที่ต่ำกว่าประเทศญี่ปุ่น คือ ภาษีมูลค่าเพิ่ม (VAT) ไทยจัดเก็บ 7 % ญี่ปุ่นจัดเก็บ 10 % , ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ไทยจัดเก็บสูงสุดที่ 35 % ส่วนญี่ปุ่นจัดเก็บสูงสุดที่ 45 % และภาษีเงินได้นิติบุคคล ไทยจัดเก็บสูงสุดอยู่ที่ 20 % ญี่ปุ่นจัดเก็บสูงสุดอยู่ที่ 33.58 % สะท้อนให้เห็นว่าอัตราการจัดเก็บภาษีที่ต่างกัน ส่งผลโดยตรงต่อรายได้ของแต่ละประเทศที่สามารถจัดเก็บได้ รวมไปถึงการจัดหารายได้ของหน่วยราชการส่วนท้องถิ่นเพื่อรองรับการจัดสวัสดิการสังคมระดับพื้นที่ ยังขาดความเป็นอิสระในกระบวนการงบประมาณ สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของกลไกการจัดหารายได้ ซึ่งในประเทศที่มีการจัดเก็บภาษีในอัตราที่สูงหรือเก็บในอัตราก้าวหน้า และเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นมีอิสระในด้านงบประมาณ รายได้ที่จัดเก็บได้จะถูกจัดสรรมาเพื่อจัดสวัสดิการสังคมให้กับคนในประเทศอย่างครอบคลุมและเป็นรูปธรรม

คำสำคัญ: สวัสดิการผู้สูงอายุ, โครงสร้างการจัดเก็บภาษี

Abstract

This article aims to study the model of social welfare provision for the elderly and compare budget factors affecting social welfare between Thailand and Japan, using a qualitative research model. The study found that Social Welfare Arrangement Model of Thailand has the characteristics of model a (The Residual Welfare Model of Social Policy) Different from Japan with a semi-model C (The Institutional Re-distributive Model of Social Policy) Differences in the above models this is due to the

adequacy of the budget to be used for social welfare. When comparing budget factors through taxation structure will find that Thailand has a rate the lower tax collection than Japan is Value added tax (VAT) Thailand collects 7%, Japan collects 10%, personal income tax. Thailand collects the highest at 35%, Japan collects the highest at 45% and corporate income tax. Thailand holds the highest at 20%, Japan holds the highest at 33.58%. Reflects that the rate different taxation directly affect the income of each country that can be collected. Including Procurement of income for local government agencies to support social welfare in the area. There is still a lack of independence in the budgeting process. Reflects the importance of the revenue generating mechanism in countries where the tax rate is high or is kept at a progressive rate. And provide opportunities for local Freedom of budget the collected income will be allocated to provide comprehensive social welfare for the people of the country.

Keywords: Social welfare for the elderly, Tax Structure

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สถานการณ์ด้านโครงสร้างประชากรโลกในปัจจุบันมีประเด็นที่นานาประเทศกำลังให้ความสำคัญเป็นอันดับต้นๆ คือ การก้าวเข้าสู่การเป็นสังคมสูงวัย (Aged Society) องค์การสหประชาชาติ (United Nations) ได้นิยามการก้าวเข้าสู่สังคมสูงวัยไว้ คือ เมื่อสังคมใดมีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปมากกว่า 10% หรือประชากรอายุ 65 ปี

ขึ้นไปมากกว่า 7% ของประชากรทั้งหมด ถือว่าสังคมนั้นได้ก้าวเข้าสู่การเป็นสังคมสูงวัยแล้ว หากใช้คำจำกัดความดังกล่าวมาพิจารณาพร้อมกับผลสำรวจประชากรผู้สูงอายุของประเทศไทย ต้องยอมรับว่าประเทศไทยได้ก้าวเข้าสู่การเป็นสังคมผู้สูงอายุแล้ว ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 จากการคาดการณ์ไทยจะก้าวเข้าสู่การเป็นสังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ในปี พ.ศ. 2564 และกลายเป็นสังคมสูงวัยระดับสุดยอดในปี พ.ศ. 2574 (มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย, 2558, หน้า 26)

การเตรียมรับมือกับการก้าวเข้าสู่การเป็นสังคมสูงวัยนั้นถือว่าเป็นประเด็นที่ทุกประเทศควรให้ความสำคัญ ซึ่งเมื่อพิจารณาระบบสวัสดิการผู้สูงอายุในประเทศไทยนั้น พบปัญหาของระบบสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุที่ไม่รองรับการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรสูงอายุ ทั้งในด้านของตัวบุคลากรสาธารณสุข และบุคลากรในด้านสวัสดิการผู้สูงอายุในหน่วยงานต่างๆ ที่ไม่เพียงพอกับการดูแล และให้บริการแก่กลุ่มผู้สูงอายุที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น รวมไปถึงปัญหาสำคัญอย่างงบประมาณในการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ซึ่งเมื่อคุณสถิติงบประมาณรายจ่ายด้านสวัสดิการผู้สูงอายุกับรายได้ของรัฐจะเห็นได้ว่างบประมาณด้านสวัสดิการผู้สูงอายุมีสัดส่วนค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับรายได้ที่รัฐจัดเก็บได้ เช่น ในปี 2559 สัดส่วนรายจ่ายสวัสดิการผู้สูงอายุต่อรายได้ภาครัฐมีถึง 8.25 เปอร์เซ็นต์ เพิ่มขึ้นเป็น 8.50 เปอร์เซ็นต์ ในปี 2560 และคาดการณ์ว่า ในปี 2564 รายจ่ายด้านสวัสดิการผู้สูงอายุต่อรายได้ของรัฐจะมีสูงขึ้นไปถึง 9.25 เปอร์เซ็นต์ (สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2555, หน้า 50) ปัญหาด้านงบประมาณที่ไม่รองรับการเป็นสังคมสูงวัยทำให้การดำเนินงานด้านสวัสดิการสังคมเกิดปัญหาและอุปสรรคเป็นอย่างมาก เนื่องจากงบประมาณที่ไม่เพียงพอ ส่งผลให้คุณภาพการบริการ และความทั่วถึงของการให้บริการที่ไม่สามารถกระจายให้แก่ผู้สูงอายุทุกคนได้

จึงทำให้เกิดคำถามว่าประเทศไทยจะมีแนวทางในการบริหารจัดการมิติด้านงบประมาณของประเทศอย่างไร เพื่อรองรับกับการก้าวเข้าสู่การเป็นสังคมผู้สูงอายุ และส่งผลต่อการจัดสวัสดิการทางสังคมของกลุ่มผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างปกติสุขและเป็นส่วนหนึ่งของสังคมได้อย่างยั่งยืน โดยการศึกษาในครั้งนี้ได้นำเอาประเทศที่ประสบความสำเร็จในการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุอย่างประเทศญี่ปุ่นมาเป็นกรณีศึกษาเปรียบเทียบกับประเทศไทย เพื่อให้เห็นถึงปัจจัยที่ส่งผลให้การจัดสวัสดิการสังคมมีประสิทธิภาพอย่างชัดเจน และเป็นรูปธรรม และนำปัจจัยดังกล่าวมาปรับใช้ในการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในประเทศไทยให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับบริบทในด้านต่างๆของประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในประเทศไทย และประเทศญี่ปุ่น
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยด้านงบประมาณที่ส่งผลต่อการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุที่มีประสิทธิภาพ

ขอบเขตของการวิจัย

- ขอบเขตด้านเนื้อหา

1. การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษารูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ ตามองค์ประกอบของการจัดสวัสดิการสังคมลักษณะแคบ ซึ่งประกอบไปด้วย การประกันสังคม (Social Insurance) การช่วยเหลือทางสังคม (Social Assistance) และการบริการสังคม (Social Service) (รพีพรรณ คำหอม, 2554, หน้า 16-19)

2. การศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยด้านงบประมาณนั้น ผู้วิจัยกำหนดกรอบตัวแปรในการศึกษา ประกอบไปด้วยตัวแปรดังนี้

2.1) โครงสร้างการจัดเก็บภาษี เป็นการศึกษาเปรียบเทียบประเภทและอัตราการจัดเก็บภาษี โดยนำเอาภาษีจำนวน 3 ประเภทที่ถือเป็นรายได้หลักของรัฐ ประกอบด้วย ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีเงินได้นิติบุคคล และภาษีมูลค่าเพิ่ม มาเปรียบเทียบอัตราการจัดเก็บภาษีของประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่น

2.2) ระบบการคลังท้องถิ่น ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดเก็บรายได้ของหน่วยงานระดับพื้นที่เอง ที่เป็นรายได้สำคัญในการนำมาใช้ในการจัดบริการสาธารณะและสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในพื้นที่

ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อสร้างความเข้าใจและเห็นถึงรูปแบบของการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุของประเทศไทย และประเทศญี่ปุ่น

2. เพื่อเข้าใจถึงความสำคัญ และกลไกของปัจจัยด้านงบประมาณที่ส่งผลต่อการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุที่มีประสิทธิภาพ

3. เพื่อเป็นแนวทางในการจัดหารายได้ การจัดสรรงบประมาณของภาครัฐ และการพัฒนาระบบการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุให้รองรับกับการเป็นสังคมสูงวัย

4. เพื่อเป็นประโยชน์ในเชิงวิชาการ และการศึกษาต่อยอดในด้านสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุแก่ผู้ที่สนใจในอนาคต

ทบทวนวรรณกรรม

ในส่วนของการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ผู้วิจัยได้ศึกษาจากงานวิจัยต่างๆทั้งของนักวิจัยในประเทศและต่างประเทศ เพื่อทบทวนองค์ความรู้ที่ได้มีผู้วิจัยเคยศึกษาไว้ก่อนแล้ว ในการทบทวนวรรณกรรมครั้งนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตัวแปร		ระดับการวิเคราะห์		ข้อค้นพบ	อ้างอิง
ปัจจัย	ตัวแปรต้น	ภาพรวม	กรณีศึกษา		
ปัจจัยทางการเมือง	นโยบาย	●		1. นโยบายของรัฐบาลลงมือต่อทิศทางการพัฒนาสวัสดิการสังคม 2. นโยบายที่มีความชัดเจนส่งผลต่อการนำไปปฏิบัติที่เกิดขึ้นรูปธรรม	Johansson Lenkierth (1991); Noriko tsukado (1997)
	บทบาทรัฐบาล	●	●	1. บทบาทรัฐบาลที่แตกต่างกันส่งผลต่อประสิทธิภาพของการจัดสวัสดิการสังคม 2. รัฐบาลควรเป็นผู้ขึ้นนำมากกว่าเป็นผู้ปฏิบัติ	Michaela V.schurk (1997) ; สำนักงานวิจัยเพื่อการพัฒนา หลักประกันสุขภาพไทย (2559)
ปัจจัยทางงบประมาณ	โครงสร้างการจัดเก็บภาษี	●	●	1. โครงสร้างของระบบภาษีเป็นแหล่งทุนสำคัญในการจัดสวัสดิการ 2. งบประมาณที่เพียงพอส่งผลต่อความต่อเนื่องและยั่งยืนของระบบสวัสดิการ	Michaela V.schurk (1997); Elizabeth Anne Lopez (2014); นาริรัตน์ จิตรมณี และ สาวตรี พยานศิลป์ (2551)
	ระบบการคลังท้องถิ่น	●		1. การจัดสรรงบประมาณจากรัฐบาลลงสู่พื้นมีผลต่อความสามารถในการจัดสวัสดิการ 2. การจัดเก็บรายได้ของหน่วยงานระดับท้องถิ่นเป็นแหล่งงบประมาณสำคัญ	บรรเจิด สิงคนนดี และดารุณี พุ่มแก้ว (2561)

ปัจจัยทางสังคม	การมีส่วนร่วม/ทัศนคติ	●	1. การเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการนำมาซึ่งความสนใจ และการแสดงออกถึงความต้องการในด้านสวัสดิการ	นาวิรัตน์ จิตรมนตรี และสวัสดี ทยานศิลป์ (2551); สิริลักษณ์ เทียงธรรม (2559)
	ผู้สูงอายุ	●	2. สร้างทัศนคติการพึ่งพาตนเองมากขึ้น เพื่อลดการพึ่งพิงวัยแรงงาน และภาครัฐ	
ปัจจัยทางสังคม	กลุ่มชนรม/เครือข่าย	●	1. เครือข่ายผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในการผลักดันความต้องการของกลุ่มเพื่อเสนอเป็นสวัสดิการสังคม	กฤษณ์ วุฒิพงษ์, สุพจน์ อินทวงศ์ และกัญญาณัฐ อินทวงศ์ (2558);
	ผู้สูงอายุ	●	2. การดำเนินการในรูปแบบเครือข่ายส่งผลต่อการดำเนินงานอย่างบูรณาการ	กัญญาณัฐ ใจคำ (2557); นาวิรัตน์ จิตรมนตรี และสวัสดี ทยานศิลป์ (2551)
ปัจจัยทางองค์กร	องค์กร	●	1. การรับรู้ขององค์กร ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านสวัสดิการสังคม	Norko tsukado (1997) ;
	บุคลากร	●	2. องค์กรเป็นเครื่องมือสะท้อนความต้องการและความสำนึกของการจัดสวัสดิการ	กัญญาณัฐ ใจคำ (2557)
ปัจจัยทางสังคม	องค์กร	●	1. ทรัพยากรบุคคลเป็นตัวเชื่อมระหว่างสวัสดิการและผู้รับสวัสดิการสังคม	กัญญาณัฐ ใจคำ (2557); นาวิรัตน์ จิตรมนตรี และสวัสดี ทยานศิลป์ (2551)
	บุคลากร	●	2. บุคลากรที่มีคุณภาพส่งผลต่อการพัฒนาสวัสดิการสังคม	

จากการทบทวนวรรณกรรมผู้วิจัยพบปัจจัยที่มีผลต่อการจัดสวัสดิการสังคม ผู้สูงอายุจำแนกออกเป็น 4 ปัจจัย ได้แก่ (1) ปัจจัยทางการเมือง (2) ปัจจัยทางงบประมาณ (3) ปัจจัยทางสังคม (4) ปัจจัยทางด้านองค์กร โดยผู้วิจัยได้นำปัจจัยดังกล่าวข้างต้นมาทำการเปรียบเทียบโดยวิธีการเปรียบเทียบเหมือน (MOST SIMILAR SYSTEM DESIGN หรือ MSSD) เพื่อหาปัจจัยที่มีความสำคัญอย่างมีนัยสำคัญ โดยพบว่า ปัจจัยด้านงบประมาณ ซึ่งถือว่ามีความสำคัญต่อการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ เนื่องจากเป็นองค์ประกอบขั้นพื้นฐานที่จำเป็นของการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ หากขาดงบประมาณที่เพียงพอก็อาจส่งผลต่อการจัดสวัสดิการที่มีประสิทธิภาพ และครอบคลุมต่อความต้องการของผู้สูงอายุได้ การวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งเน้นศึกษาไปที่ปัจจัยด้านงบประมาณเป็นสำคัญ

วิธีการดำเนินงานวิจัย

ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุเพื่อสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัย และให้ทราบถึงรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่น รวมไปถึงการเปรียบเทียบปัจจัยด้านงบประมาณที่ส่งผลต่อการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุระหว่างประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่น ใช้วิธีการเปรียบเทียบ (MOST SIMILAR SYSTEM DESIGN หรือ MSSD) เพื่อชี้ให้เห็นถึงความแตกต่างของปัจจัยด้านงบประมาณที่ส่งผลต่อการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุระหว่างประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่น และใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

รูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในประเทศไทย และประเทศญี่ปุ่น

สวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในประเทศไทย ในด้านการประกันสังคม (Social Insurance) ที่มีการสร้างกลไกการประกันความเสี่ยงยามชราภาพมารับผู้สูงอายุ เช่น กองทุนประกันสังคมกรณีชราภาพ กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.) และกองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) เป็นต้น โดยหลักการสำคัญ คือ ส่งเสริมให้ประชาชนเกิดการออมเงินและรัฐช่วยสมทบเงินให้ด้วย ซึ่งผลตอบแทนจะเป็นในรูปแบบเงินก้อนหรือเงินรายเดือนหลังเกษียณ โดยพบประเด็นปัญหาสำคัญ คือ เป็นการประกันสังคมที่อิงตามกลุ่มอาชีพ ถึงแม้ว่าจะมีกองทุนการออมแห่งชาติเข้ามาปิดช่องว่างสำหรับแรงงานนอกระบบแล้วก็ตาม แต่ก็ไม่ได้เป็นการบังคับให้แรงงานเข้าร่วม

กองทุนฯ เป็นการอาศัยความสมัครใจในการเข้าร่วม ทำให้ขาดความเชื่อมโยงเป็นระบบเดียวกันของการประกันสังคมที่ครอบคลุมประชากรทั้งประเทศ

ด้านการช่วยเหลือทางสังคม (Social Assistance) เป็นลักษณะการช่วยเหลือแบบให้เปล่า โดยรูปแบบการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ถือเป็นสวัสดิการที่เห็นเป็นรูปธรรมที่สุด แต่เมื่อพิจารณาถึงความเป็นจริงแล้วกลับพบว่า เงินที่ผู้สูงอายุได้รับนั้น อาจไม่ได้สอดคล้องกับค่าครองชีพในปัจจุบัน รวมไปถึงหากพิจารณาในระยะยาวแล้วงบประมาณในด้านการช่วยเหลือทางสังคม มีทิศทางที่จะสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ประเด็นปัญหาสำคัญของการการช่วยเหลือทางสังคม (Social Assistance) ของประเทศไทย คือ รูปแบบสวัสดิการดังกล่าวไม่ได้เป็นการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืนในอนาคต เป็นการจัดสวัสดิการที่ปลายเหตุ มากกว่าการแก้ปัญหาเชิงโครงสร้าง หรือการวางระบบโครงสร้างของประเทศเพื่อรองรับการก้าวเข้าสู่สังคมสูงวัย ในด้านการบริการสังคม (Social Service) ถือได้ว่ามี การจัดสวัสดิการที่ครอบคลุมทุกด้านที่มีความจำเป็น เช่น ด้านสุขภาพอนามัย ด้านการศึกษา ด้านที่อยู่อาศัย ด้านการมีรายได้ และด้านนันทนาการ ประเด็นที่ควรให้ความสำคัญนั้นควรเป็นเรื่องของคุณภาพของการบริการที่ต้องพัฒนาให้ผู้สูงอายุสามารถเข้าถึงได้อย่างทั่วถึง และมีประสิทธิภาพ ไม่ควรเป็นการจัดเพียงเพื่อให้เกิดระบบสวัสดิการขึ้นมาแต่ขาดความต่อเนื่องและมีคุณภาพ

ซึ่งเมื่อพิจารณารูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในประเทศไทย กับตัวแบบสวัสดิการสังคมแล้วนั้น จึงทำให้ผู้วิจัยมองว่าประเทศไทยมีตัวแบบการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุตาม ตัวแบบ เอ (Model A) ที่เป็นนโยบายสังคมในเชิงการจัดสวัสดิการแบบส่วนเหลือ (The Residual Welfare Model of Social Policy) เนื่องจากสวัสดิการต่างๆที่ถูกกำหนดขึ้นมานั้น มีความครอบคลุมในทุกความจำเป็นของ

ผู้สูงอายุแล้ว แต่เป็นรูปแบบการจัดสวัสดิการที่ยังขาดความเป็นระบบที่ต่อเนื่องและเชื่อมโยงกัน บางรูปแบบสวัสดิการยังเป็นการจัดเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะหน้ามากกว่าการกำหนดโครงสร้างเพื่อรองรับกับการเปลี่ยนแปลงสู่สังคมสูงวัยที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

สำหรับประเทศญี่ปุ่นนั้น เมื่อพิจารณารูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในด้านการประกันสังคม (Social Insurance) จะพบว่าญี่ปุ่นมีระบบบำนาญแห่งชาติหรือ National Pension System (NPS) ที่บังคับให้ประชาชนอายุ 20-60 ปีทุกคน มีหน้าที่เป็นสมาชิก สะท้อนให้เห็นว่าประชาชนทุกคนเมื่อก้าวเข้าสู่อายุผู้สูงอายุแล้วจะมีหลักประกันในการชีวิตในสังคมได้อย่างเหมาะสม (วรเวศม์ สุวรรณระดา, 2559, หน้า 16) และยังมีระบบประกันสุขภาพ การรักษาพยาบาลผู้สูงอายุ และระบบการดูแลระยะยาว (Long Term Care) เป็นระบบที่กำหนดขึ้นมาเพื่อเป็นหลักประกันให้กับผู้สูงอายุในการใช้ชีวิตในสังคมอีกด้วย ในด้านการช่วยเหลือทางสังคม (Social Assistance) ญี่ปุ่นมีระบบคุ้มครองรายได้พื้นฐานในการดำรงชีวิต (Seikatsu Hogo) ที่มีความคล้ายกับรูปแบบเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของประเทศไทย แต่หากพิจารณาความแตกต่างของรูปแบบการช่วยเหลือนั้นจะพบว่า การช่วยเหลือของญี่ปุ่นเป็นการช่วยเหลือโดยพิจารณาตามระดับของความลำบาก เขตที่อยู่อาศัย ระดับค่าครองชีพในเมืองที่อาศัย จำนวนสมาชิกของครอบครัวด้วย โดยผ่านการประเมินสถานภาพหรือ mean-test ซึ่งจะเห็นได้ว่ารูปแบบการช่วยเหลือแบบให้เปล่าของญี่ปุ่นนั้น ไม่ได้เป็นการช่วยเหลือแบบทั่วไป แต่เป็นการช่วยเหลือโดยพิจารณาอยู่บนพื้นฐานความจำเป็นและความเหมาะสมของผู้ขอรับความช่วยเหลือแต่ละบุคคล (วรเวศม์ สุวรรณระดา, 2559, หน้า 27) ในด้านการบริการสังคม (Social Service) ก็ถือได้ว่าญี่ปุ่นมีการจัดสวัสดิการที่ครอบคลุมทุกด้านที่มีความจำเป็นและมีคุณภาพการบริการที่ดี ผู้สูงอายุสามารถเข้าถึงได้อย่างทั่วถึง

ซึ่งเมื่อพิจารณาในภาพรวมของรูปแบบการจัดสวัสดิการของญี่ปุ่นแล้วนั้น สามารถสรุปได้ว่าประเทศญี่ปุ่นมีตัวแบบการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุแบบ กึ่งตัวแบบ ซี (Model C) เป็นนโยบายสังคมในการจัดสวัสดิการในเชิงสถาบัน (The Institutional Re-distributive Model of Social Policy) โดยใช้แนวทางเชิงผสมผสานในนโยบายการจัดสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุ ซึ่งพยายามมุ่งให้ได้รับประโยชน์โดยทั่วถึงทุกกลุ่มอย่างครอบคลุมญี่ปุ่นเอง แต่ก็ยังไม่ได้ถือว่ามีการจัดสวัสดิการแบบรัฐสวัสดิการอย่างเต็มรูปแบบ เนื่องจากสวัสดิการบางอย่างก็ไม่ได้จัดอย่างครอบคลุมทุกมิติในการดำเนินชีวิต และงบประมาณที่จะนำมาใช้รองรับกับการจัดสวัสดิการรูปแบบดังกล่าวก็ยังไม่เพียงพอ แต่ญี่ปุ่นมีความพยายามที่จะสร้างสวัสดิการที่จำเป็นและมองว่ามีผลกระทบต่อคุณภาพการดำเนินชีวิตของประชากรสูงอายุในประเทศให้มีคุณภาพเสียก่อน จึงจะพัฒนารูปแบบของสวัสดิการให้ครอบคลุมทุกมิติของการดำเนินชีวิต และควบคู่ไปกับการพัฒนาโครงสร้างการจัดเก็บภาษีให้สอดคล้องกับรายจ่ายด้านสวัสดิการที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

**การเปรียบเทียบปัจจัยด้านงบประมาณที่ส่งผลต่อการจัดสวัสดิการสังคม
สำหรับผู้สูงอายุที่มีประสิทธิภาพ**

ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง	ประเทศไทย	ประเทศญี่ปุ่น
1. ตัวแบบการจัดสวัสดิการ	ตัวแบบ เอ (Model A) เป็นนโยบายสังคมในการจัด สวัสดิการแบบส่วนเหลือ (The Residual Welfare Model of Social Policy)	กึ่งตัวแบบ ซี (Model C) เป็นนโยบายสังคมในการจัด สวัสดิการในเชิงสถาบัน (The Institutional Re-distributive Model of Social Policy)
- ลักษณะสำคัญ	- ใช้งบประมาณในการดำเนินการ ด้านสวัสดิการผู้สูงอายุต่ำ - เป็นรูปแบบสวัสดิการแบบเฉพาะ หน้าตามความจำเป็น	- ใช้งบประมาณในการดำเนินการ ด้านสวัสดิการผู้สูงอายุสูง - เป็นรูปแบบสวัสดิการเชิง โครงสร้างที่ครอบคลุม
2. โครงสร้างการจัดเก็บภาษี		
- อัตราการจัดเก็บภาษี	- ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา : 35 % - ภาษีเงินได้นิติบุคคล : 20 % - ภาษีมูลค่าเพิ่ม : 7 %	- ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา : 45 % - ภาษีเงินได้นิติบุคคล : 33.58 % - ภาษีมูลค่าเพิ่ม : 10 %
- ความหลากหลายของการ จัดเก็บภาษี	ประเภทของภาษีนี้น้อย	มีประเภทภาษีที่หลากหลาย เช่น ภาษีมรดก
3. ระบบการคลังท้องถิ่น		
- ความสามารถในการหารายได้ (ปี 2018)	รายได้ที่ท้องถิ่นจัดเก็บได้เองต่อ รายได้ทั้งหมดของท้องถิ่น 10.00 %	รายได้ที่ท้องถิ่นจัดเก็บได้เองต่อ รายได้ทั้งหมดของท้องถิ่น 47.66 %
การจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้ สูงอายุที่มีประสิทธิภาพ	ไม่มีประสิทธิภาพ - เป็นการจัดสวัสดิการแบบเฉพาะ หน้า ไม่ครอบคลุมประชาชนทุกคน	มีประสิทธิภาพ - เป็นการจัดสวัสดิการเชิงโครงสร้าง ที่ครอบคลุมประชาชนทุกคน

การที่ประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่นมีตัวแบบการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุที่แตกต่างกันนั้น เป็นผลมาจากงบประมาณที่ถือว่าเป็นฐานทรัพยากรสำคัญใน

การจัดสวัสดิการสังคม หากพิจารณาจากตัวแบบการจัดสวัสดิการสังคมของประเทศไทยนั้น ประเทศไทยจัดสวัสดิการตามตัวแบบ เอ (Model A) ที่เป็นนโยบายสังคมในเชิงการจัดสวัสดิการแบบส่วนเหลือ (The Residual Welfare Model of Social Policy) โดยเป็นการจัดสวัสดิการเฉพาะส่วนที่ประชาชนขาดหรือมีความจำเป็นต้องได้รับ งบประมาณในการดำเนินการจะไม่สูงมากหากเปรียบเทียบกับประเทศญี่ปุ่นที่จัดสวัสดิการแบบ กึ่งตัวแบบ ซี (Model C) เป็นนโยบายสังคมในการจัดสวัสดิการในเชิงสถาบัน (The Institutional Re-distributive Model of Social Policy) ซึ่งเป็นการจัดสวัสดิการเชิงโครงสร้างที่ครอบคลุมประชาชนทุกคน และครอบคลุมทุกมิติการดำรงชีวิต ทำให้งบประมาณในการจัดสวัสดิการตามตัวแบบที่ประเทศญี่ปุ่นจัดนั้นต้องใช้งบประมาณที่สูงมาก โดยภายใต้ปัจจัยด้านงบประมาณมีตัวแปรสำคัญที่ส่งผลต่อความเพียงพอของงบประมาณในการจัดสวัสดิการสังคม ประกอบด้วย 2 ตัวแปร คือ โครงสร้างการจัดเก็บภาษี และระบบการคลังท้องถิ่น

โครงสร้างการจัดเก็บภาษีนั้นประกอบไปด้วยองค์ประกอบหลักที่สำคัญ 6 ประการ คือ ผู้มีหน้าที่เสียภาษีอากร ฐานภาษี อัตราภาษี วิธีการเสียภาษี ข้อโต้แย้งทางภาษีอากร และการบังคับใช้กฎหมายภาษีอากร (รุ่งนภา สันติธรรม, 2561, หน้า 5-10, ทศนีย์ เหลืองเรืองรอง, 2561, หน้า 3-12) ซึ่งองค์ประกอบทั้งหมดนี้มีส่วนสำคัญที่ส่งผลให้รัฐสามารถจัดเก็บรายได้จากภาษีได้ตรงตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ แต่ปัจจัยที่ถือว่ามีส่วนสำคัญในการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของรายได้ที่รัฐจัดเก็บได้คือ อัตราภาษี โดยความแตกต่างระหว่างอัตรารการจัดเก็บภาษีของประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่นนั้น พบว่าประเทศไทยมีอัตรารการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มของสินค้าและบริการอยู่ที่ 7 % ซึ่งมีความแตกต่างกับประเทศญี่ปุ่นที่มีอัตรารการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มอยู่ใน 10 % การจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจะพบว่า ประเทศไทยมีอัตราร

จัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสูงสุดอยู่ที่ 35 % ซึ่งมีความแตกต่างกับประเทศญี่ปุ่นที่มีอัตราการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสูงสุดอยู่ที่ 45 % และการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลนั้น ประเทศไทยมีอัตราการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลสูงสุดอยู่ที่ 20 % ซึ่งมีความแตกต่างกับประเทศญี่ปุ่นที่มีอัตราการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลสูงสุดอยู่ที่ 33.58 % (สำนักงานประมาณของรัฐบาล, 2558, หน้า 15, Japan External Trade Organization(JETRO), 2020, เว็บไซต์)

อัตราการจัดเก็บภาษีที่มีความแตกต่างกันระหว่างประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่นนั้น ส่งผลโดยตรงต่อรายได้ที่รัฐบาลทั้ง 2 ประเทศจะสามารถจัดเก็บได้ ซึ่งสะท้อนว่าในประเทศที่มีงบประมาณรายรับที่เพียงพอต่อการจัดบริหารสาธารณะ คุณภาพของจัดบริการงานสาธารณะต่างๆจะมีประสิทธิภาพและครอบคลุมการเข้าถึงของประชาชนทุกคนอย่างเสมอภาค ซึ่งแตกต่างกับประเทศที่มีงบประมาณอยู่อย่างจำกัด การที่จะแบ่งงบประมาณมาใช้ในการจัดบริการสาธารณะก็อาจมีสัดส่วนที่น้อย ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพและความครอบคลุมคนในสังคม โดยขาดการมองในมิติของการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นระบบ อีกหนึ่งประเด็นที่ถือว่ามีความสำคัญไม่ต่างจากอัตราการจัดเก็บภาษี คือ ความหลากหลายของประเภทภาษี เช่น ภาษีฐานทรัพย์สิน อย่างภาษีมรดก ซึ่งถือได้ว่าเป็นประเภทภาษีที่เป็นแหล่งรายได้อีกทางหนึ่งที่รัฐจะสามารถจัดเก็บได้ ซึ่งอาจสรุปได้ว่าอัตราการจัดเก็บภาษี เป็นตัวแปรสำคัญที่ส่งผลโดยตรงต่อรายได้ของรัฐ ที่จะถูกนำมาเป็นทรัพยากรสำคัญในการจัดบริการสาธารณะ โดยเฉพาะสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งในสถานการณ์ปัจจุบัน

เมื่อได้พิจารณาความแตกต่างของโครงสร้างการจัดเก็บภาษี ในประเด็นอัตราการจัดเก็บภาษีไปแล้วนั้น จะเห็นว่างบประมาณที่ได้จากการจัดเก็บภาษีทั้ง 3 ประเภท

นั้นเป็นงบประมาณในภาพรวมของประเทศ ที่ถูกบริหารจัดการโดยรัฐบาลกลางในการจัดบริการสาธารณะให้กับประชาชน แต่หากพิจารณาในมิติของพื้นที่ที่เล็กลงมานั้น จะพบว่าท้องถิ่นหรือชุมชน เป็นอีกหนึ่งตัวแปรสำคัญในการจัดบริการสาธารณะ โดยเฉพาะสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุ เนื่องจากทั้งประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่นมีการกระจายอำนาจการปกครองให้ท้องถิ่นรับผิดชอบในการปกครองตนเองและการบริการทรัพยากรต่างๆ การที่จะให้หน่วยงานระดับท้องถิ่นจะเป็นกลไกสำคัญในการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุนั้น จำเป็นที่จะต้องคำนึงถึงความสามารถของท้องถิ่นนั้นๆด้วย โดยประเด็นที่สำคัญคือ ระบบการคลังท้องถิ่น ซึ่งอย่างที่กล่าวไปแล้วว่างบประมาณเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อทุกๆกิจกรรมหรือการดำเนินงานของรัฐ ซึ่งก็เช่นเดียวกับการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในท้องถิ่น ก็ย่อมต้องอาศัยงบประมาณเป็นฐานทรัพยากรหลักในการดำเนินการ แต่เมื่อพิจารณาแหล่งรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของไทยพบว่า รายได้หลักที่เป็นแหล่งทุนสำคัญที่นำมาใช้จัดบริการสาธารณะต่างๆ กลับไม่ได้เป็นรายได้ที่หน่วยงานสามารถจัดเก็บได้เองตามเจตนารมณ์ของหลักการกระจายอำนาจการปกครองที่ระบุไว้ โดยในปี 2018 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของไทยมีแหล่งรายได้มาจาก รายได้ที่รัฐจัดสรรให้ถึง 51.47% ของรายได้ทั้งหมด เงินอุดหนุน 38.53% และรายได้ที่จัดเก็บเอง มีเพียง 10.00% ของรายได้ทั้งหมด (ระบบข้อมูลการใช้จ่ายภาครัฐ, 2564, เว็บไซต์)

โดยเมื่อเปรียบเทียบความสามารถในการจัดหารายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่นนั้น พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด คือ ประเทศไทยมีรายได้ที่ท้องถิ่นจัดเก็บได้เองต่อรายได้ทั้งหมดของท้องถิ่นอยู่ที่ 10.00 % ซึ่งแตกต่างจากประเทศญี่ปุ่นที่มีรายได้ที่ท้องถิ่นจัดเก็บได้เองต่อรายได้ทั้งหมดของท้องถิ่นถึง 47.66 % ในปี 2018 (Statista, 2018, เว็บไซต์) ความแตกต่าง

ของความสามารถในการจัดหารายได้ของท้องถิ่นนั้น สะท้อนให้เห็นถึงงบประมาณของหน่วยงานระดับท้องถิ่นของทั้ง 2 ประเทศที่มีแตกต่างกัน รวมไปถึงความเป็นอิสระในการใช้จ่ายงบประมาณที่ท้องถิ่นสามารถจัดเก็บได้เอง ความสามารถในการจัดหารายได้ของท้องถิ่นจึงเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่สำคัญที่ส่งผลต่อการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุที่มีประสิทธิภาพ

เมื่อพูดถึงการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุนั้น มิติด้านงบประมาณถือเป็นจุดตั้งต้นที่มีความสำคัญต่อการจัดสวัสดิการ เนื่องจากงบประมาณเป็นทรัพยากรที่จำเป็นที่จะต้องถูกนำมาใช้ในการจัดสวัสดิการ หากประเทศใดที่สามารถหารายได้ที่เพียงพอต่อการจัดสวัสดิการให้กับประชาชนในประเทศ ระบบสวัสดิการก็จะดีขึ้นตามไปด้วย ยกตัวอย่างในประเทศที่มีการจัดสวัสดิการรูปแบบรัฐสวัสดิการ หรือตามตัวแบบ ซี (Model C) อย่างประเทศสวีเดน จะพบว่า สวีเดนมีโครงสร้างจัดเก็บภาษีที่รองรับกับการจัดสวัสดิการรูปแบบดังกล่าว เมื่อพิจารณาการจัดเก็บภาษี 3 ประเภทที่สำคัญจะพบว่า สวีเดนมีการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มของสินค้าและบริการสูงถึง 25 % ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา 57.2 % และภาษีเงินได้นิติบุคคล 21.4 % (TRADING ECONOMICS, 2021, เว็บไซต์) ซึ่งจะเห็นว่าอัตราการจัดเก็บภาษีแต่ละประเภทเก็บในอัตราที่สูงหรือเก็บในอัตราก้าวหน้า เพื่อนำรายได้ที่จัดเก็บได้มาจัดสวัสดิการสังคมให้กับคนในประเทศอย่างครอบคลุมทุกมิติของการใช้ชีวิต และประชาชนในประเทศสวีเดนเองก็เห็นถึงความสำคัญและประโยชน์ที่พึงจะได้รับจากการยินยอมที่จะจ่ายภาษีในอัตรที่สูงให้กับรัฐบาล จึงกล่าวได้ว่างบประมาณเป็นปัจจัยสำคัญในการจัดบริการสาธารณะทุกประเภท รวมไปถึงการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุให้มีประสิทธิภาพและยั่งยืนในอนาคต

พัฒนาการด้านการจัดเก็บภาษีที่สำคัญของประเทศญี่ปุ่น

การปรับเปลี่ยนโครงสร้างพื้นฐานของประเทศเพื่อรองรับกับสังคมผู้สูงอายุ นั้น เป็นปัญหาสำคัญของหลายๆประเทศที่กำลังประสบอยู่ แต่อาจไม่ได้ส่งผลกระทบกับประเทศญี่ปุ่น เนื่องจากญี่ปุ่นใช้เวลาเพียง 24 ปี ในการเปลี่ยนผ่านจากสังคมผู้สูงอายุไปสู่การเป็นสังคมผู้สูงอายุขั้นสุดยอด โดยสามารถที่จะจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุได้อย่างมีประสิทธิภาพ และครอบคลุมประชากรทุกคนให้สามารถเข้าถึงได้อย่างเสมอภาค โดยผู้วิจัยได้สรุปพัฒนาการการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นสังคมผู้สูงอายุที่สำคัญของญี่ปุ่นไว้ดังนี้

- ก่อนเข้าสู่การเป็นสังคมผู้สูงอายุ (ค.ศ.1869 – 1970) ญี่ปุ่นพึ่งรายได้หลักจากภาษีทางตรงที่คำนวณฐานจากรายได้ของบุคคลและนิติบุคคล ซึ่งเพียงพอต่อการใช้จ่ายของภาครัฐ

- เข้าสู่การเป็นสังคมผู้สูงอายุ (ค.ศ.1970 – 1996) ญี่ปุ่นเริ่มประสบปัญหาด้านงบประมาณและประกอบกับวิกฤติเศรษฐกิจภายนอก ทำให้ต้องหารูปแบบในการสร้างรายได้ให้กับประเทศรูปแบบใหม่เพิ่มขึ้น โดยญี่ปุ่นได้ให้ความสำคัญกับภาษีการบริโภค (Consumption Tax) หรือภาษีมูลค่าเพิ่ม เนื่องจากภาษีมูลค่าเพิ่มเป็นการจัดเก็บภาษีที่ถือว่าเป็นธรรมกับทุกคนในสังคม ไม่ว่าจะเป็นประชากรกลุ่มใด ทั้งเด็ก วัยทำงาน หรือแม้แต่ผู้สูงอายุ หากซื้อสินค้าหรือบริการก็ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่มอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ซึ่งแตกต่างจากภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่จะจัดเก็บจากผู้มีรายได้เท่านั้น ซึ่งมีความสวนทางกับสังคมผู้สูงอายุที่ประชากรวัยแรงงานได้กลายมาเป็นประชากรวัยสูงอายุ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาก็จัดเก็บได้น้อยลงตามไปด้วย จึงอาจกล่าวได้ว่า ภาษีการบริโภค (Consumption Tax) หรือภาษีมูลค่าเพิ่ม เป็นเครื่องมือ

สำคัญของรัฐบาลญี่ปุ่นในการหารายได้เพื่อสนับสนุนรายจ่ายด้านสวัสดิการผู้สูงอายุ (วิเชียร อินทะสี, 2546, หน้า 23-26)

- สังคมผู้สูงอายุขั้นสมบูรณ์ (ค.ศ.1996 – 2007) ญี่ปุ่นจัดตั้งระบบประกันสังคมขึ้น เพื่อเป็นหลักประกันความเสี่ยงในยามชราภาพให้กับประชาชนทุกคน และปรับปรุงการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม จาก 3 % เป็น 5 % เพื่อรองรับการบังคับใช้กฎหมายประกันสังคมที่บังคับใช้ในปี ค.ศ. 2000

- สังคมผู้สูงอายุขั้นสมบูรณ์ (ค.ศ.2007 - ปัจจุบัน) ญี่ปุ่นปรับปรุงการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มอีก คือ จาก 5 % เป็น 8 % ในปี 2014 และจาก 8 % เป็น 10 % ในปี 2019 เพื่อรองรับกับการเพิ่มขึ้นของจำนวนผู้สูงอายุ และงบประมาณในการจัดสวัสดิการสังคม

ญี่ปุ่นเปลี่ยนแปลงโครงสร้างพื้นฐานของประเทศเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุ ควบคู่ไปกับการปรับปรุงโครงสร้างการจัดเก็บภาษี โดยเฉพาะโครงสร้างภาษีการบริโภค (Consumption Tax) หรือภาษีมูลค่าเพิ่มที่ค่อยๆ ขยับตัวสูงขึ้นตามสภาพเศรษฐกิจ การเพิ่มขึ้นของค่าใช้จ่ายด้านสวัสดิการสังคม และการเพิ่มขึ้นของจำนวนผู้สูงอายุในประเทศ

แนวทางของประเทศไทยในการพัฒนารูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ

การที่ประเทศไทยจะสามารถจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพได้นั้น จำเป็นต้องอาศัยงบประมาณจำนวนมากที่จะมารองรับการจัดสวัสดิการสังคมในรูปแบบดังกล่าว ซึ่งจากการพิจารณาถึงรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุและพัฒนารูปแบบดังกล่าวของญี่ปุ่นแล้วนั้น สามารถเสนอแนะ

แนวทางในการพัฒนารูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุของประเทศไทยได้ใน 2 มิติ คือมิติด้านงบประมาณ และมิติด้านสวัสดิการสังคม โดยมีรายละเอียดดังนี้

มิติด้านงบประมาณนั้น การปฏิรูปโครงสร้างการจัดเก็บภาษีเป็นแนวทางหนึ่งที่มีผลต่อการเพิ่มรายได้ให้กับรัฐ เพื่อรองรับกับการจัดสวัสดิการรูปแบบดังกล่าว โดยนำมาตรการหรือแนวทางการปรับปรุงระบบภาษีมาดำเนินการ อาทิ การปรับปรุงภาษีฐานเงินได้ให้มีฐานภาษีที่กว้างขึ้น อีกทั้งควรลดความซับซ้อนของระบบภาษีและทบทวนสิทธิการลดหย่อนภาษีที่ไม่มีความจำเป็น การเพิ่มบทบาทของภาษีฐานทรัพย์สินที่ในปัจจุบันยังมีบทบาทน้อยมาก เช่น การเพิ่มศักยภาพการเก็บภาษีมรดก รวมทั้งการพิจารณาถึงความเป็นไปได้ในการนำเอาภาษีรูปแบบใหม่ๆ มาใช้ และอีกหนึ่งช่องทางสำคัญที่รัฐบาลจะสามารถใช้เพิ่มรายรายได้ภาษีก็คือการเพิ่มอัตราภาษีมูลค่าเพิ่ม (VAT) การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเป็นทางเลือกที่มีประสิทธิภาพในการเพิ่มรายได้ให้กับรัฐบาล และควรดำเนินการควบคู่ไปกับการปรับปรุงโครงสร้างรายจ่ายภาครัฐให้ไปในทางที่เพิ่มสวัสดิการสังคม รวมไปถึงควรมีการปรับปรุงกฎหมายเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสามารถในการบริหารจัดการทางการเงินด้วยตนเอง สนับสนุนให้ อบต. มีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ด้วยตนเอง และส่วนที่ขาดไม่ได้คือรัฐบาลต้องมุ่งสร้างความโปร่งใสทางการเงิน การคลัง เปิดเผยข้อมูลและการสื่อสารให้ประชาชนเห็นถึงประโยชน์ของเงินภาษีที่ย้อนกลับมาสู่ตนเอง เป็นกระบวนการที่สำคัญยิ่งที่จะช่วยลดการต่อต้านและสร้างการยอมรับในหมู่ประชาชนกับกระบวนการปฏิรูปภาษี

ในมิติด้านสวัสดิการสังคมนั้น ควรเป็นการดำเนินการที่ควบคู่ไปกับมิติด้านงบประมาณ เพื่อเป็นการริเริ่มพื้นฐานของสวัสดิการที่เป็นเชิงโครงสร้าง โดยสวัสดิการที่ควรให้ความสำคัญ คือ สวัสดิการด้านการประกันสังคม (Social Insurance) เช่น ระบบบำนาญแห่งชาติ ที่ครอบคลุมประชากรทุกคนในประเทศทั้งแรงงานในและนอก

ระบบ อีกทั้งควรนำระบบการประกันสังคมที่มีอยู่แล้วรวมบูรณาการเป็นระบบเดียวกัน เพื่อเป็นหลักประกันทางสังคมที่ครอบคลุมประชาชนทุกคนใน เมื่อมีระบบประสังคัมที่ครอบคลุมแล้ว ควรส่งเสริมการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืนของผู้สูงอายุด้วย เช่น การขยายอายุเกษียณของข้าราชการ ส่งเสริมให้มีการจ้างงานผู้สูงอายุในสถานประกอบการ เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์การลดลงของประชากรวัยแรงงาน ในด้านการบริการสังคม (Social Service) ควรมีการพัฒนารูปแบบและคุณภาพการบริการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เช่น ระบบดูแลผู้สูงอายุระยะยาว (long-term care) ที่บ้าน การจัดตั้งศูนย์ดูแลผู้สูงอายุในลักษณะไปเช้าเย็นกลับ (Day care Center) รวมไปถึงการสร้างทัศนคติของคนในสังคมให้ยอมรับผู้สูงอายุ เป็นบุคคลที่ควรได้รับการดูแลจากสมาชิกของครอบครัวมากกว่าลักษณะให้รัฐบาลดูแล ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งเสริมความยั่งยืนของระบบสวัสดิการต่างๆที่รัฐได้ดำเนินการ โดยอาจมีสิทธิประโยชน์ เช่น การหักลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา แก่บุตรที่เลี้ยงดูผู้สูงอายุ เป็นต้น การดำเนินการเพื่อที่จะให้ประเทศไทยสามารถรับมือกับสถานการณ์การก้าวเข้าสู่การเป็นสังคมผู้สูงอายุนั้น ควรเป็นการดำเนินการที่ควบคู่กันไประหว่างมิติด้านงบประมาณ ในการจัดหารายได้เพื่อบริหารประเทศและจัดบริการสาธารณะให้แก่ประชาชน รวมไปถึงในมิติด้านสวัสดิการสังคมที่ควรมีการวางโครงสร้างพื้นฐานของสวัสดิการอย่างเป็นระบบและเชื่อมโยงกัน โดยที่ประชาชนทุกคนจะสามารถที่จะเข้าถึงสวัสดิการอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม เพื่อเป็นหลักประกันให้กับประชาชนในประเทศได้ว่า เมื่อเขาเข้าสู่การเป็นผู้สูงอายุแล้ว จะสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างปกติสุขและเป็นส่วนหนึ่งของสังคมได้อย่างยั่งยืน

การอภิปราย

จากการศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุที่มีประสิทธิภาพ: กรณีศึกษาไทย-ญี่ปุ่น พบว่า ปัจจัยที่มีส่วนสำคัญต่อประสิทธิภาพการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุนั้น คือ ปัจจัยด้านโครงสร้างภาษีและระบบการคลังท้องถิ่น ที่เปรียบเสมือนเป็นเครื่องมือ และกลไกในการสร้างฐานทรัพยากรอย่างงบประมาณให้กับรัฐ เพื่อเป็นต้นทุนในการนำมาใช้จัดสวัสดิการสังคมให้กับประชาชนทุกกลุ่มโดยเฉพาะกลุ่มผู้สูงอายุ ให้มีประสิทธิภาพและครอบคลุมผู้สูงอายุทุกคน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Elizabeth Anne Lopez (2015) ที่ให้ความสนใจในการศึกษาวิเคราะห์งบประมาณค่าใช้จ่ายด้านผู้สูงอายุ เพื่อหาแนวทางการพัฒนาระบบบริการด้านสุขภาพที่มีประสิทธิภาพ โดยการศึกษาเปรียบเทียบกับประเทศต่างๆ เพื่อนำมาวิเคราะห์กับระบบของสหรัฐอเมริกา โดยจากการศึกษาพบว่าระบบของโครงสร้างภาษีเป็นปัจจัยที่มีผลต่องบประมาณในการจัดสวัสดิการ โดยประเทศในแถบยุโรปนำมาใช้เป็นแหล่งทุนในการจัดสวัสดิการสังคม และงานวิจัยของ Michaela V. Schurk (1997) ที่พบว่า การจัดสวัสดิการผู้สูงอายุในประเทศอังกฤษมีระบบภาษีเป็นต้นทุนสำคัญในการจัดสวัสดิการสังคม จากผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่าในประเทศที่ระบบภาษีซึ่งเป็นรายได้หลักของรัฐบาล ไม่สามารถเป็นแหล่งทุนให้กับการจัดสวัสดิการได้ ทำให้เกิดปัญหาของงบประมาณที่ขาดแคลนซึ่งส่งผลให้การจัดสวัสดิการไม่ครอบคลุมและไม่มีคุณภาพ ดังจากการศึกษาของ นาริรัตน์ จิตรมนตรี และสาวิตรี ทยานศิลป์ (2551) ที่พบปัญหาอันเนื่องมาจากการขาดแคลนงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรทำให้การจัดสวัสดิการด้านสุขภาพไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีคุณภาพและเกิดความต่อเนื่อง จึงถือได้ว่างบประมาณมีความจำเป็นในการ

พัฒนาระบบสวัสดิการผู้สูงอายุให้สามารถดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง

ในมิติของการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในท้องถิ่น การที่จะให้หน่วยงานระดับท้องถิ่นเป็นกลไกสำคัญในการจัดสวัสดิการสังคมนั้น จำเป็นที่จะต้องคำนึงถึงความสามารถของท้องถิ่นด้วย แต่เมื่อพิจารณาแหล่งรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของไทยพบว่า รายได้หลักที่เป็นแหล่งทุนสำคัญที่นำมาใช้จัดบริการสาธารณะต่างๆ กลับไม่ได้เป็นรายได้ที่หน่วยงานสามารถจัดเก็บได้เองตามเจตนารมณ์ของหลักการกระจายอำนาจการปกครองที่ระบุไว้ ซึ่งตรงกับรายงานของสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย ที่พบจุดอ่อนของการบริหารงานท้องถิ่น คือ ขาดความเป็นอิสระทางด้านการคลัง เนื่องจากต้องพึ่งการจัดสรรงบประมาณจากรัฐบาลส่วนกลาง โดยเฉพาะเงินอุดหนุน (สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2559, หน้า 29) และงานวิจัยของ สุพัฒน์จิตร ลาตบัวขาว ที่พบว่า สภาพปัญหาทางการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปัจจุบันเป็นปัญหาที่สำคัญ โดยปัญหาด้านโครงสร้างรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังคงมีการพึ่งพิงรายได้จากส่วนกลางเป็นสัดส่วนที่สูง ในขณะที่รายได้ที่จัดเก็บเองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสัดส่วนที่ต่ำมากเมื่อเปรียบเทียบกับสัดส่วนรายได้ของรัฐบาล รวมไปถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขาดความเป็นอิสระทางการคลังด้านการกำหนดรายได้ของตนเอง (สุพัฒน์จิตร ลาตบัวขาว, 2563, หน้า 207-208)

เมื่อพูดถึงโครงสร้างการจัดเก็บภาษีของประเทศไทย ซึ่งเป็นภาพรวมรายได้ที่สำคัญของประเทศแล้วนั้น ประเทศไทยประสบปัญหาในการจัดเก็บภาษี โดยจัดเก็บได้ในอัตราส่วนค่อนข้างน้อยเมื่อเทียบกับประเทศอื่นๆ ทำให้รายได้ที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาระบบสวัสดิการต่างๆ เป็นไปได้ค่อนข้างยากลำบาก การที่รัฐจัดเก็บรายได้ได้น้อยนั้น

อาจเป็นผลมาจากการที่รัฐบาลไม่ได้นำภาษาที่ประชาชนเสียไปใช้ในการพัฒนาประเทศให้เกิดประโยชน์สูงสุดและเห็นเป็นรูปธรรม ที่ประชาชนจะได้รับประโยชน์ในเชิงประจักษ์ ทำให้ความยินยอมในการเสียภาษีของประชาชนเป็นไปในทิศทางที่แย่งชิงสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปะการัง ชื่นจิตร ที่ศึกษาวัฒนธรรมในระบบภาษีของไทยพบว่า แบบแผนวัฒนธรรมในระบบภาษีของไทย คือ การยินยอมเสียภาษีด้วยความจำเป็น พบพฤติกรรมที่เป็นอุปสรรคในการจัดเก็บภาษี คือ การยื่นแบบแสดงการเสียภาษีไม่ถูกต้องและการขอลดหย่อนภาษีอย่างเต็มที่ ตลอดจนทัศนคติที่ไม่ไว้วางใจการทำงานของรัฐบาลและข้าราชการ ปะการัง ชื่นจิตร (2557) ทำให้แรงจูงใจที่ประชาชนจะยินยอมเสียภาษีน้นน้อยลง และการที่รัฐที่ทำการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการจัดเก็บภาษีหรืออัตราการจัดเก็บภาษีที่เพิ่มมากขึ้นก็มีความเป็นไปได้ยากมาก การที่รัฐจะแก้ไขปัญหาเรื่องการจัดเก็บภาษีน้น รัฐอาจควรพิจารณาปรับปรุงการกำหนดนโยบายหรือการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพ เพื่อสะท้อนให้ประชาชนเห็นถึงประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับหากมีการเสียภาษีที่เพิ่มมากขึ้น เพื่อสร้างวัฒนธรรมที่ยินยอมเสียภาษีของประชาชน รวมไปถึงควรมีการพิจารณาประเภทภาษีลักษณะอื่นๆ เพื่อเป็นช่องทางในการเพิ่มรายได้ให้รัฐอีกช่องทางหนึ่ง

สรุปผลการศึกษา

การจัดสวัสดิการสังคมให้กับกลุ่มผู้สูงอายุที่มีประสิทธิภาพนั้น ถือเป็นหลักประกันได้ว่าในอนาคตผู้สูงอายุจะสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยเมื่อพิจารณาถึงปัจจัยที่ส่งผลให้ประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่น มีรูปแบบและประสิทธิภาพการจัดสวัสดิการสังคมที่ค่อนข้างแตกต่างกัน ต้องยอมรับว่างบประมาณถือเป็นปัจจัยหลัก และเป็นจุดตั้งต้นที่มีความสำคัญต่อการจัดสวัสดิการสังคม เนื่องจากงบประมาณเป็นฐานทรัพยากรที่จะต้องถูกนำมาใช้ในการจัดสวัสดิการ

สังคม หากประเทศใดที่สามารถจัดการรายได้ที่เพียงพอต่อการจัดสวัสดิการสังคมให้กับประชาชนในประเทศ ระบบสวัสดิการก็จะมีประสิทธิภาพตามไปด้วย โดยเรื่องมีอสำคัญในการหารายได้ของรัฐ คือ ระบบภาษี ผ่านกลไกโครงสร้างการจัดเก็บภาษี ซึ่งพบว่าอัตราการจัดเก็บภาษีแต่ละประเภทที่เก็บแตกต่างกันส่งผลโดยตรงต่อรายได้ที่แต่ละประเทศจะได้รับ รวมไปถึงความสามารถของหน่วยงานระดับพื้นที่ที่ต้องจัดสวัสดิการสังคมให้ประชาชนในพื้นที่ ก็ต้องอาศัยงบประมาณที่หน่วยงานสามารถจัดหาได้เองมาเพื่อดำเนินการด้วย สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของกลไกการจัดการรายได้ที่มีผลต่อความเพียงพอของงบประมาณในการจัดสวัสดิการสังคมให้กับกลุ่มผู้สูงอายุ ซึ่งในประเทศที่มีการจัดเก็บภาษีในอัตราที่สูงหรือเก็บในอัตราก้าวหน้า และเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นมีอิสระในด้านงบประมาณ รายได้ที่จัดเก็บได้ทั้งหมด จะถูกจัดสรรมาเพื่อจัดสวัสดิการสังคมให้กับคนในประเทศอย่างครอบคลุมทุกมิติของการใช้ชีวิต และประชาชนในประเทศก็เห็นถึงความสำคัญและประโยชน์ที่พึงจะได้รับจากการยินยอมที่จะจ่ายภาษีในอัตราที่สูงให้กับรัฐบาล จึงกล่าวได้ว่างบประมาณเป็นปัจจัยสำคัญในการจัดบริการสาธารณะทุกประเภท รวมไปถึงการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุให้มีประสิทธิภาพและยั่งยืนในอนาคต การที่ประเทศไทยจะปรับเปลี่ยนโครงสร้างของประเทศเพื่อรองรับการเป็นสังคมผู้สูงอายุที่สมบูรณ์นั้น จำเป็นที่จะต้องปฏิรูปโครงสร้างพื้นฐาน กฎหมาย ระเบียบของประเทศให้รองรับกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในยุคสังคมสูงวัย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ควรมีการปฏิรูปโครงสร้างการจัดเก็บภาษี เพื่อเป็นแนวทางในการเพิ่มรายได้ให้กับรัฐ เช่น การปรับปรุงภาษีฐานเงินได้ให้มีฐานภาษีที่กว้างขึ้น การเพิ่ม

บทบาทของภาษีฐานทรัพย์สิน การนำเอาภาษีรูปแบบใหม่ๆ มาบังคับใช้ และการเพิ่มอัตราภาษีมูลค่าเพิ่ม (VAT) เป็นต้น เพื่อให้รัฐบาลสามารถจัดเก็บรายได้จากภาษีได้เพิ่มขึ้น

2. ควรมีการปรับปรุงกฎหมายเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสามารถในการบริหารจัดการทางการเงินด้วยตนเอง โดยลดความสำคัญของเงินอุดหนุนจากรัฐบาลกลาง และหันไปสนับสนุนให้ อปท. มีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ด้วยตนเองแทน เพื่อให้สามารถจัดบริการสาธารณะเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. รัฐบาลต้องมุ่งสร้างความโปร่งใสทางการเงินคลัง เปิดเผยข้อมูลและการสื่อสารให้ประชาชนเห็นถึงประโยชน์ของเงินภาษีที่ย้อนกลับมาสู่ตนเอง เป็นกระบวนการที่สำคัญที่จะช่วยลดการต่อต้านและสร้างการยอมรับในหมู่ประชาชนกับกระบวนการปฏิรูปภาษี

4. ควรมีการมองหารูปแบบสวัสดิการเชิงระบบมากขึ้นเพื่อตอบสนองกับความท้าทายของสังคมสูงวัย และเป็นการส่งเสริมความยั่งยืนของระบบสวัสดิการสังคมของประเทศ รวมไปถึงการปรับเปลี่ยนโครงสร้างของประเทศเพื่อรองรับกับสังคมสูงวัยขั้นสุดยอดที่จะมาถึงในอนาคตอันใกล้

5. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสร้างทัศนคติของคนในสังคมให้ยอมรับผู้สูงอายุเป็นบุคคลที่ควรได้รับการดูแลจากสมาชิกของครอบครัวมากกว่าลักษณะให้รัฐบาลดูแล ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งเสริมความยั่งยืนของระบบสวัสดิการต่างๆ ที่รัฐได้ดำเนินการ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการนำปัจจัยด้านอื่นๆที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุไปศึกษาเพิ่มเติม เพื่อให้เกิดองค์ความรอบที่รอบด้านมากยิ่งขึ้น
2. ควรศึกษาเปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆ ที่มีลักษณะบริบททางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมที่ใกล้เคียงกับประเทศไทย และศึกษาภายใต้สถานการณ์ปัจจุบันที่ส่งผลต่อการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ

บรรณานุกรม

(ภาษาอังกฤษ)

Japan External Trade Organization(JETRO). (2020). **Corporate income**

taxes and tax rates. Retrieved March 22, 2021, from

<https://www.jetro.go.jp/en/>

[invest/setting_up/section3/page3.html](https://www.jetro.go.jp/en/invest/setting_up/section3/page3.html)

Lopez, E. A. (2015). **Elderly care in the U.S and healthcare economics;**

strategies to decrease costs and increase value in elder

care. Retrieved February 9, 2021, from

<https://search.proquest.com/docview/1654999454?accountid=4>

4787

Noriko Tsukada. (1997). **Factors that affect implementation of the health and welfare plan for the elderly in japan: A variance model of policy implementation.** Retrieved February 9, 2021, from <https://search.proquest.com/docview/304425443?accountid=44787>

Schunk, M. V. (1997). **A comparative study of care for the elderly in britain and germany.** Retrieved February 9, 2021, from <https://search.proquest.com/docview/1964752578?accountid=44787>

Statista. (2018). **Local government revenues in Japan in fiscal year 2018, by source.** Retrieved March 21, 2021, from <https://www.statista.com/statistics/631075/japan-local-government-revenues-source/>

Trading Economics. (2021). **Sweden Tax Rate.** Retrieved March 21, 2021 <https://tradingeconomics.com/sweden/personal-income-tax-rate>

(ภาษาไทย)

กฤษณ์ ฐรีพงศ์, สุพจน์ อินทวงศ์ และ กัญญามน อินทวงศ์. (2558). **แนวทางการพัฒนาการจัดการสวัสดิการของผู้สูงอายุในภาคเหนือตอนล่าง [สื่ออิเล็กทรอนิกส์].** วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 1(2), 1-17.

92 วารสารเอเชียตะวันออกเฉียงและอาเซียนศึกษา

ปีที่ 21 ฉบับที่ 2

กัญญาณัฐ ฝัคำ. (2557). **การบริหารจัดการสวัสดิการผู้สูงอายุในประเทศไทย.**

วารสารดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์ (ฉบับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์) ปี
ที่ 4 ฉบับที่ 3.

ทัศนีย์ เหลืองเรืองรอง. (2563). **ความรู้ทั่วไปกฎหมายภาษีอากรตามประมวล**

รัษฎากร พ.ศ. 2563. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานคร พบลิตซิง

นาริรัตน์ จิตรมนตรี, สาวิตรี ทยานศิลป์. (2551). **การทบทวนองค์ความรู้และแนว**

ทางการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.

บรรเจิด สิงคะเนติ และดารุณี พุ่มแก้ว.(2561). **องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทยในมิติ**

ปัญหาทางการคลัง. ค้นเมื่อ 20 มกราคม 2564, จาก <https://so05.tci-thaijo.org>.

ปะการัง ชื่นจิตร. (2557). **วัฒนธรรมในระบบภาษีของไทย.** วิทยานิพนธ์รัฐ

ประศาสนศาสตร์ดุสิตบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย. (2558). **สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ.**

2558. กรุงเทพฯ:บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).

ระบบข้อมูลการใช้จ่ายภาครัฐ. (2564). **ที่มารายได้รวมท้องถิ่น ในปี 2561.** ค้นเมื่อ

13 กุมภาพันธ์ 2564, จาก

<https://govspending.data.go.th/dashboard/7>

รพีพรรณ คำหอม. (2554). **สวัสดิการสังคมกับสังคมไทย.** (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ:

บริษัท จรัสสินทวงศ์การพิมพ์ จำกัด.

รุ่งนภา สันติธรรมา. (2561). **การภาษีอากร.** กรุงเทพฯ : ทีพีเอ็น เพรส

วรเวศม์ สุวรรณระดา. (2559). **การจัดสวัสดิการเพื่อการชราภาพของประเทศไทยปีพ.ศ.**

คัณเมื่อ 9 กุมภาพันธ์ 2564, จาก

https://www.ditp.go.th/contents_attach/502424/

5024204.pdf

วิเชียร อินทหะสี. (2546). **ระบบภาษีของญี่ปุ่น**. วารสารญี่ปุ่นศึกษา ปีที่ 20 ฉบับที่ 2

(2003) : 23-38

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ และ

สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ. (2555).

การประมาณการงบประมาณสำหรับผู้สูงอายุ และแหล่งที่มาของเงิน.

กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.

สิริลักษณ์ เทียงธรรม.(2559). **แนวทางการบริหารสวัสดิการผู้สูงอายุในสังคมไทย.**

วารสารด้านการบริหารรัฐกิจและการเมือง ปีที่5 ฉบับที่2

สุพัฒน์จิตร ลาตบัวขาว. (2563). **การคลังท้องถิ่น: สภาพปัญหา และแนวทางแก้ไข.**

วารสารรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ ปีที่ 11 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน

2563): 189-214

สำนักงบประมาณของรัฐสภา สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2558). **การ**

จัดเก็บรายได้ของรัฐบาลไทย ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2533 – 2557. คัณเมื่อ 9

กุมภาพันธ์ 2564, จาก<https://www.parliament.go.th/ewtadmin>

[/ewt/parbudget/ewt_dl_link.php?nid=210](https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parbudget/ewt_dl_link.php?nid=210)